

עפ"ג 10457/05/21 - ד' ר' נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 10457-05-21 ר' נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופט העמית אברהם טל - אב"ד

כבוד השופט שמואל בורנשטיין

כבוד השופט מיכאל קרשן

המערער ד' ר'

נגד

המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום ברמלה בת"פ 22490-03-20 מיום 21.3.2021 לפיו נגזרו על המערער 42 חודשי מאסר בפועל, מהם ינוכו תקופת מעצרו בתיק זה (6.3.20 - 14.5.20) והתקופה בה שהה בצו אשפוז פסיכיאטרי (14.5.20 - 21.7.20) והיא תחושב מיום מעצרו הנוכחי 21.7.2020. 8 חודשי מאסר שאותם לא ירצה המערער, אלא אם כן יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירה שיש בה יסוד של אלימות כלפי בן זוג, למעט איומים ו-3 חודשי מאסר שאותם לא ירצה המערער, אלא אם כן יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירת איומים או היזק לרכוש במזיד.

2. נגד המערער ניתן צו אשפוז משום שלא היה מסוגל לעמוד לדין (לפי סעיף 15(א) לחוק הטיפול בחולי נפש התשנ"א - 1991) ולאחר ששב לאיתנו ההליך חודש והוא הורשע לפי הודאתו בכתב אישום מתוקן באיומים, היזק לרכוש ותקיפה הגורמת חבלה של ממש לבת זוג, נושא האישום הראשון, ותקיפה נוספת הגורמת חבלה של ממש לבת זוג נושא האישום השני.

הערעור מופנה כנגד חומרת העונש נוכח מצבו הנפשי של המערער.

3. על פי עובדות המקרה נושא האישום הראשון, ביום 5/3/20 בבוקר בדירתו ובדירת המתלוננת (להלן גם "בת זוג") המערער חבט בה במכות אגרופ ותקף אותה ברצף של מעשי אלימות לסירוגין, עד 18:00, שכללו מכות אגרופ בפניה וברגלה, תקיפה במקל בכל חלקי גופה, עד שהמקל נשבר, והשלכת חפצים ושבירתם. המערער נרדם למשך כשעתיים, מאחר ושתה לשוכרה, וכשהתעורר שב לבצע מעשי אלימות כלפי המתלוננת, שכללו סטירה ותקיפה חוזרת במקל השבור. המערער איים שישרוף את דירת המתלוננת וכשעזב אותה נעלה המתלוננת את עצמה בתוכה.

על פי עובדות המקרה נושא האישום השני, שארע בדירה שלושה שבועות לפני הארוע נושא האישום הראשון, המערער היכה באגרופים בפני המתלוננת וגרם לה סימנים כחולים ונפיחות בעינה.

תסקיר שירות המבחן

4. בתסקיר שירות המבחן נכתב שהמערער בן 49, גרוש ואב לשתי בנות. הוא מתקיים מקצבת הבטחת

הכנסה, מוכר לשירותים הפסיכיאטריים, לא גויס לצבא ועובד לסירוגין. הקשר עם בנות זוגו בעבר התאפיין במעשי אלימות והרושם הוא שעקב פגיעות פיזיות ונפשיות שעבר בילדותו הוא הפנים דפוסי אלימות במסגרת המשפחה ומחוצה לה.

5. המערער מתאפיין בקושי לשאת תסכולים, בהתנהגות אימפולסיבית ובקושי לחוש אמפתיה. נערכו עימו בעבר ניסיונות טיפול, אך התברר שהוא לא מסוגל להפנים מסרים טיפוליים ולערוך שינוי בהתנהגותו. המערער משתמש בסמים ואלכוהול משך שנים ואינו מתמיד במעקב וטיפול פסיכיאטרי.

6. המערער הסביר את מעשי האלימות נגד המתלוננת בכך שהתנהלותה בבית, בעיקר בתחום הניקיון והסדר, אינם הולמים את ציפיותיו. המתלוננת אמרה שאינה חוששת מפניו, מבקרת אותו במעצר, מפקידה לו כספים לחשבון הקנטינה, משוחחת עמו ומעוניינת לשוב עמו לחיים משותפים. **אין כל המלצה שיקומית/טיפולית במערער.**

מצבו הנפשי של המערער

7. המערער אובחן כלוקה בהפרעת אישיות אנטיסוציאלית, מלווה בשימוש בסמים ואלכוהול. הוא נעדר פגיעה בבוחן המציאות ובעבר גלש לתחום הפסיכוטי עקב שימוש בסמים ואלכוהול.

א. בחו"ד הפסיכיאטר המחוזי מיום 15.3.2020 נכתב שהמערער אינו סובל מהפרעה פסיכוטית, שיפוטו שמור, הוא מסוגל להבחין בין טוב לרע ובין מותר לאסור ובעת ביצוע המעשים לא היה שרוי במצב פסיכוטי.

ב. בחו"ד הפסיכיאטר המחוזי מיום 10.5.2020 נכתב שהמערער שרוי במצב פסיכוטי חריף, שיפוטו פגום, אינו מסוגל להבחין בין טוב לרע ובין מותר לאסור ואינו מסוגל לעמוד לדין, אך היה כשיר בעת ביצוע המעשים. לאחר שהומלץ לאשפז את המערער, בתאריך 14.5.2020 הופסקו וההליכים נגדו והוצא צו אשפוז פסיכיאטרי.

וועדה פסיכיאטרית החליטה ביום 21.7.2020 על שחרור המערער מאשפוז, בתאריך 27.7.2020 הגישה המשיבה הודעה בדבר חידוש ההליכים נגדו, וההליך חודש.

ג. על פי חו"ד שלישית מטעם הפסיכיאטר המחוזי מיום 23/9/20 המערער אינו לוקה במחלת נפש במובנה המשפטי, הוא בעל הפרעת אישיות אנטיסוציאלית, נוטה לאלימות, וברקע שימוש לרעה בסמים. הוא כשיר לעמוד לדין וכך היה בעת ביצוע המעשים. הוא אינו זקוק לאשפוז, והומלץ שיעבור טיפול הנוגע לבעיית האלימות.

גזר הדין של בית המשפט קמא

1. מהקרבה לסייג בסעיף 40ט (א) (9) לחוק העונשין התשל"ז-1977, שמפנה לסעיף 34ח, עולה שיש לבחון את מצבו הנפשי של המערער בעת ביצוע המעשים ובמקרה זה המערער היה כשיר מבחינה נפשית באותו זמן, ידע להבחין בין טוב לרע ובין מותר לאסור ולא נמסרה כל חוות דעת המלמדת שהוא נקט באלימות גם בנסיבות של קרבה לסייג זה.
2. העליות והמורדות במצבו הנפשי של המערער, אשר הובילו להפסקת ההליכים ולחידושם, נבעו ממצבו הנפשי בעת המשפט ולא בעת ביצוע המעשים. הם אינם רלוונטיים לשאלת קביעת המתחם או לנימוק להקל בעונשו בשל מצבו. אישיות אנטי סוציאלית, היא אבחנה שכיחה אצל עבריינים חזרתיים, היא לא ייחודית למערער, שיכולה להוביל להקל בעונשו, בשונה ממצבם של מאות נאשמים שמצבם דומה.
3. התכליות המוגנות בעבירות שאותן ביצע המערער הן השמירה על שלומה, גופה, ביטחונה, ורכושה של המתלוננת בתוך התא המשפחתי, שלא תהפוך למושא אלימות והפחדה בתוך ביתה. לא מדובר באלימות רגעית, חד פעמית, אלא ברצף מעשים, שנמשכו גם לאחר שהמערער נרדם והקיץ משנתו.
4. הפרת הציפייה האנושית הטבעית שבתוך משפחה ישרו יחסי אהבה, הרמוניה וכבוד הדדי הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי כאשר מסגרת המשפחה, מופעלת האלימות, על-פי רוב בידי החזק כלפי החלש. בית המשפט העליון מורה כי במקרי אלימות בתוך המשפחה יש לנקוט בענישה בעלת משקל נכבד, וכך יש לנהוג גם במקרה זה.
5. בטיעון לעונש העידה המתלוננת לזכות המערער ואמרה שהיא סולחת לו ומצפה לחזרתו הביתה לחיים משותפים אך נוכח הרושם הישיר הבלתי אמצעי מהמתלוננת, אין להעניק כל משקל לקולה לרצונה, שכן היא קורבן אלימות המבקשת לשוב למערער רק כדי לא להישאר לבד.
6. יש לשקול לזכות המערער את הרשעתו בעקבות הודאתו ואת החיסכון בזמן הציבורי הניכר בכך. המערער הביע סליחה, צער וחרטה, אך אין זו הפעם הראשונה שהוא עושה כן ואין להתרשם מחרטתו.
7. יש לנקוט כלפי המערער בענישה הנושקת לרף העליון של המתחם, שתשיב לו כגמולו, תרתיע אותו מלשוב ולבצע מעשים דומים בעתיד ותשתלב במגמת הענישה השמה לה מטרה לתרום להדברת נגע האלימות בתא המשפחתי.
8. המשיבה עתרה להשית על המערער עונש שלא יפתח מארבע שנות מאסר עם ענישה נלווית, והמערער עתר, לכל היותר, להטיל עליו 18 חודשי מאסר בפועל.
9. רף הענישה הראוי למערער הוא לפחות כפל ממה שהוצע כרף עליון בידי המערער והמתקרב לעונש שהוצע על ידי המאשימה. נוכח עקרון ההלימה ופסיקה הנוהגת בתחום מתחם הענישה ביחס לאישום **השני נע בין מספר חודשי מאסר בפועל לשנת מאסר בפועל ואילו ביחס למתואר באישום**

הראשון בין 12 חודשי מאסר בפועל ל - 48 חודשי מאסר בפועל.

נימוקי הערעור בכתב ובעל פה

1. בית המשפט קמא שגה כאשר לא הכליל את שני האישומים במסכת עבריינית אחת שכן המעשים נעשו תוך 3 שבועות כלפי אותה מתלוננת. היה עליו לקבוע מתחם ענישה אחד, תוך התחשבות במצבו הנפשי של המערער. מתחם העונש שקבע בית המשפט אינו תואם את נסיבות העבירה ואת הקרבה לסייג של המערער.
2. היה על בית המשפט קמא לקבוע, בהתאם לחוות הדעת הפסיכיאטריות ולמסקנות הוועדה הפסיכיאטרית, כי המערער מצוי בקרבה משמעותית לסייג האחריות הפלילית, ובהתאם להפחית ממתחם העונש ההולם. אין אף פסק דין, שאזכרו בגזר הדין, שבו הושתו על נאשם 48 חודשי מאסר בשל אירוע יחיד. במקרה אחר נפסקו 40 חודשי מאסר בשל מספר אירועים שנפרסו על פני שנה שלמה.
- ברע"פ 977/16 הוטלו על המערער, בעל עבר פלילי מכביד, שביצע מעשי אלימות קשים כלפי בת זוגו, 18 חודשי מאסר, כך שאין תקדים לעונש שגזר בית משפט קמא.
3. המערער נמצא בערך חודשיים לאחר הגשת כתב האישום, לא כשיר לעמוד לדין בחוות דעת פסיכיאטריות שהוכנו לבקשת שב"ס במהלך מעצרו ובתיק קודם הופסקו נגדו ההליכים.
4. יש לקחת בחשבון את הודאת המערער, שיש לה חשיבות למתלוננת, שסלחה לו, מבקרת ומשוחחת איתו במהלך מאסרו, וכך היא ממשיכה את יחסי הזוגיות איתו.

תגובת ב"כ המשיבה

1. בית המשפט חייב להגן על המתלוננת, כשהיא לא מסוגלת לכך.
2. המערער אינו חולה נפש, אלא סובל מהפרעה אנטי סוציאלית, ממנה סובלים נאשמים רבים שתוקפים את בנות זוגם, כפי שתקף המערער את אשתו במהלך שעות רבות, כפי שנראה בתמונות, בהפרש של שלושה שבועות.
3. לא היה מקום לראות בשני האישומים נושא הרשעת המערער אירוע אחד למרות שחלפו 3 שבועות ביניהם, לאור חומרתם.

4. למערער יש עבר פלילי בגין עבירות אלימות כלפי בנות זוג קודמות ומאסרים, שכללו הפעלות מאסרים על תנאי, לא הרתיעו אותו.
5. תסקיר המבחן הוא "שחור משחור" שכן המערער לא השתלב בהליך טיפולי במהלך השנים, ולא משלם מזונות לבנותיו מנישואיו הקודמים.
6. אין להתחשב בדברי המתלוננת בבית המשפט שכן היא עצמה סובלת מתחלואה ומקבלת קצבת נכות.
7. מתחם הענישה נקבע בהתחשב בתקיפה שארעה במשך מספר שעות, במהלך ישן המערער, כשהמתלוננת נעולה בבית. עונש המאסר שנגזר על המערער אינו חריג ויוצא דופן גם בהתחשב בפסיקה הנוהגת.

דין והכרעה

1. לאחר שעיינו בכתב האישום המתוקן לפיו הורשע המערער על פי הודאתו, בתסקיר המבחן, בחוות הדעת הפסיכיאטריות, בדברי המתלוננת והמערער בבית המשפט קמא, בטיעונים לעונש בבית משפט קמא, בהודעת הערעור ושמענו טיעוני ב"כ הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה שדין הערעור להידחות.
2. אמנם עונש המאסר שהוטל על המערער הוא עונש חמור בהתחשב בפסיקה שהוצגה בפני בית משפט קמא ובפנינו, אך מי שעין בכל המסמכים ושמע את דברי המערער והמתלוננת ואת טיעוני הצדדים, כמו בית משפט קמא וכמונו, גם לאחר שעיינו בטיעוני ב"כ הצדדים בפנינו, מגיע למסקנה שמתחמי הענישה שנקבעו ע"י בית משפט קמא, אותם אנו מאמצים, נכונים וכך גם מיקומו של המערער קרוב לרף העליון של אותם מתחמים.
3. אנו דוחים את טענת המערער כי מן הראוי היה לקבוע מתחם עונש הולם נפרד לכל אישום. בצדק קבע בית המשפט קמא כי האירועים נפרדים. אמנם המעשים הופנו כלפי אותה נפגעת, אולם פער הזמנים בין המעשים (כשלושה שבועות) הצדיקו את קביעת בית המשפט כי מדובר באירועים נפרדים.
4. אף אנו, כמו בית משפט קמא, מקבלים את חוסר המלצתו השיקומית של שרות המבחן לאור הסבריו הבלתי מתקבלים על הדעת של המערער להתנהגותו האלימה כלפי המתלוננת.
5. בית משפט קמא צדק כשלא קרב את המערער לסייג המבוקש ע"י בא כוחו בשל מצבו הנפשי שגרם

לעיתים ההליכים בתיק קודם שהיה תלוי ועומד נגדו ובשל מצבו הנפשי שגרם להפסקת ההליכים נגדו במהלך מעצרו בקשר לכתב האישום נושא הערעור שבפנינו.

המועד הקובע לקבלת טענת ב"כ המערער הוא מועד ביצוע העבירות נושא כתב האישום אך בכל חוות הדעת הפסיכיאטריות, עליהן הוא מסתמך, נקבע במפורש שבזמן ביצוען לא סבל המערער ממחלת נפש ומשכך דין בקשתו בעניין זה להידחות.

6. גם אם התיק האחרון שנפתח כנגד המערער נסגר בשל מצבו הנפשי בזמן קרות האירוע איננו מתעלמים מהתנהגותו האלימה כלפי בנות זוג קודמות, כפי שעולה מגיליון הרשעותיו הקודמות, בגינה ריצה עונשי מאסר והוטלו עליו מאסרים מותנים שהופעלו.

7. לא למותר לציין שבית משפט קמא ניכה מתקופת מאסרו של המערער תקופה לא קצרה שבה שהה באשפוז בשל מצבו הנפשי במהלך מעצרו בקשר לתיק נושא הערעור.

8. אף אנו, כמו בית משפט קמא, איננו מייחסים משקל לדברי המתלוננת והמערער בפני בית משפט קמא, לפיהם הם ממשיכים בקשרי זוגיות גם במהלך מאסרו של המערער, כפי שמבקש ב"כ המערער, ואין בהם כדי להקל בעונש המאסר נושא הערעור.

9. לאור כל האמור לעיל, גזר דינו של בית משפט קמא מתחשב בכל הנתונים הרלוונטיים ועונש המאסר לא מצדיק התערבות ערכאת ערעור.

10. אנו דוחים את הערעור.

ניתן היום, ג' כסלו תשפ"ב (7 נובמבר 2021) במעמד ב"כ הצדדים והמערער באמצעות VC.

מיכאל קרשן, שופט

שמואל בורנשטיין, שופט

אברהם טל, שופט עמית